

AKTUALIZACJA IRIESP

Warsztaty dla uczestników rynku gazu

Warszawa, 7 listopad 2018

ZMIANY I ICH PRZYCZYNY

- Karta zmian zatwierdzona decyzją Prezesa URE 6 listopada 2017 r.
 - Faza przejściowa na ostatni rok okresu przejściowego dla kodeksu sieciowego o bilansowaniu
- Projekt aktualizacji IRIESP konsultowany z uczestnikami rynku gazu w okresie 12 -31 marca 2018 r.
 - koniec okresu, w którym dozwolone były środki tymczasowe dotyczące bilansowania
 - zmiany wynikające z nowelizacji ustawy o zapasach
 - ograniczenia przepustowości w systemie przesyłowym
 - zmiana Prawa o miarach
 - zmiany wynikające z doświadczeń funkcjonowania obecnych rozwiązań

ZAKRES ZMIAN 1/2

1. Zmiany w zakresie zarządzania przepustowością

- Wprowadzenie mechanizmu deklaracji prognoz zapotrzebowania przepustowości przez podmioty przyłączone do systemu przesyłowego (zarówno OSD jak i odbiorcy końcowi) w tym kwestia mechanizmu motywującego rzetelność przekazywanych danych (opłaty za zawyżanie prognoz).
- Implementacja zmian Rozporządzenia KE o zasadach alokacji przepustowości (NC CAM)
 - Mechanizm zamiany przepustowości niepowiązanej na powiązaną
 - Zasady dla nowych lub rozbudowywanych połączeń międzysystemowych
- Zasady zwrotu/rezygnacji z przepustowości przerywanej warunkowo ciągłej (Hermanowice)
- Wprowadzenie opisu priorytetów redukcji PP na zasadach ciągłych przy pracach i awariach

2. Implementacja zmiany Ustawy o zapasach i Rozporządzenia wykonawczego

- procedura uruchomienia zapasów w kraju
- procedura uruchomienia zapasów poza krajem
- rozliczenie uruchomionych zapasów
- monitorowanie „wydzielonej” przepustowości dedykowanej do odbioru zapasów z poza RP

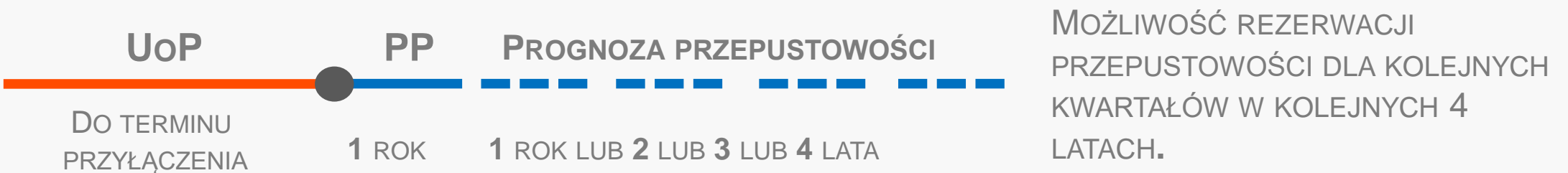
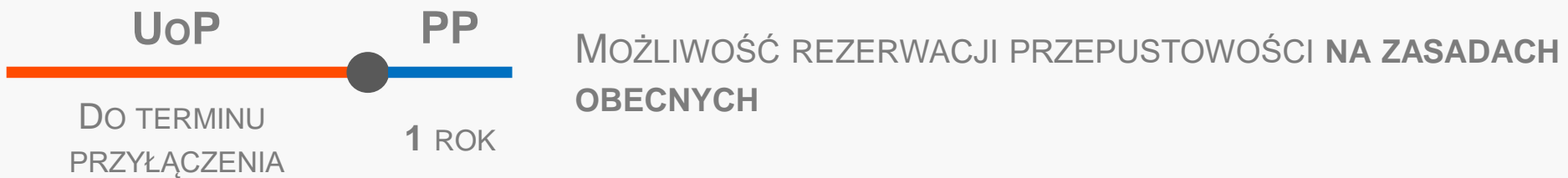
ZAKRES ZMIAN 2/2

3. Zmiany wynikające Rozporządzenia KE dotyczącego bilansowania (NC BAL)
 - Zmiany wynikające z kończącego się okresu przejściowego implementacji NC BAL
 - Redukcja tolerancji niezbilansowania dla systemu PSP_E
 - Wprowadzenie zasad bilansowania dla systemu gazu zaazotowanego (KSP_{LW}) wg NC BAL
 - Zgodność alokacji operatywnej i rozliczeniowej (mechanizm motywacyjny) - odpowiedź na postulaty zgłoszone przez uczestników rynku w czasie wspólnej z URE ankiety
4. Zapisy dotyczące kontroli metrologicznej urzędzeń pomiarowych wynikające ze zmian w Prawie o miarach
5. Zmiany redakcyjne wynikające z doświadczeń z relacji z klientami
6. Aktualizacje normalizacyjne

PRZEBIEG PROCESU

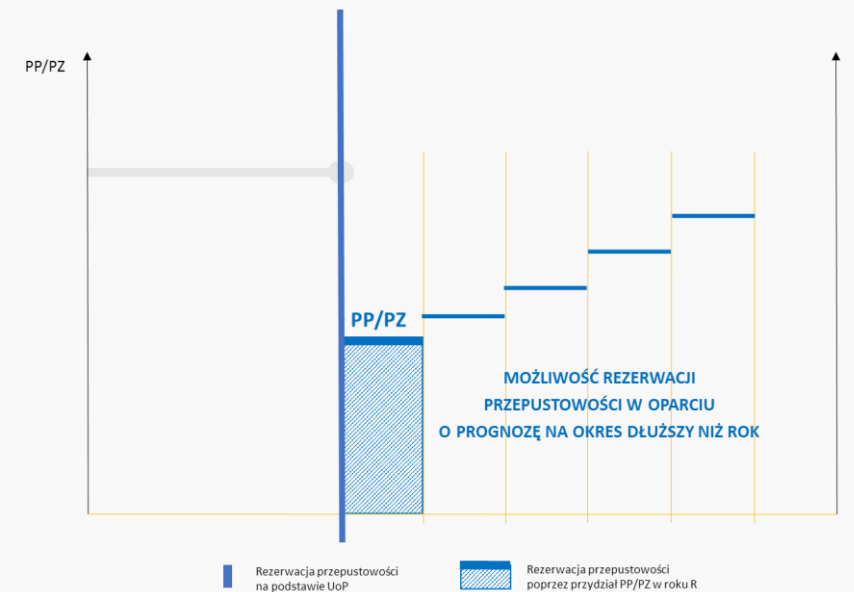
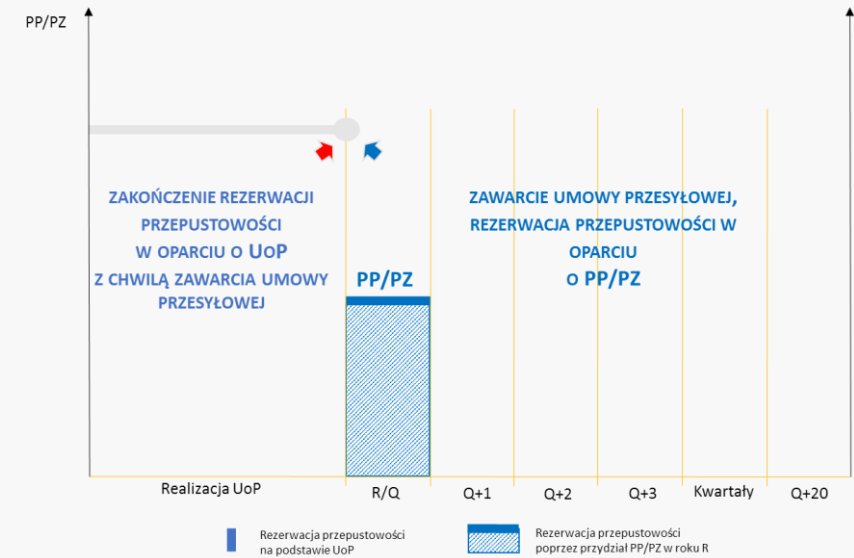

ZMIANY W IRiESP - REZERWACJA PRZEPUSTOWOŚCI – DZIŚ I JUTRO

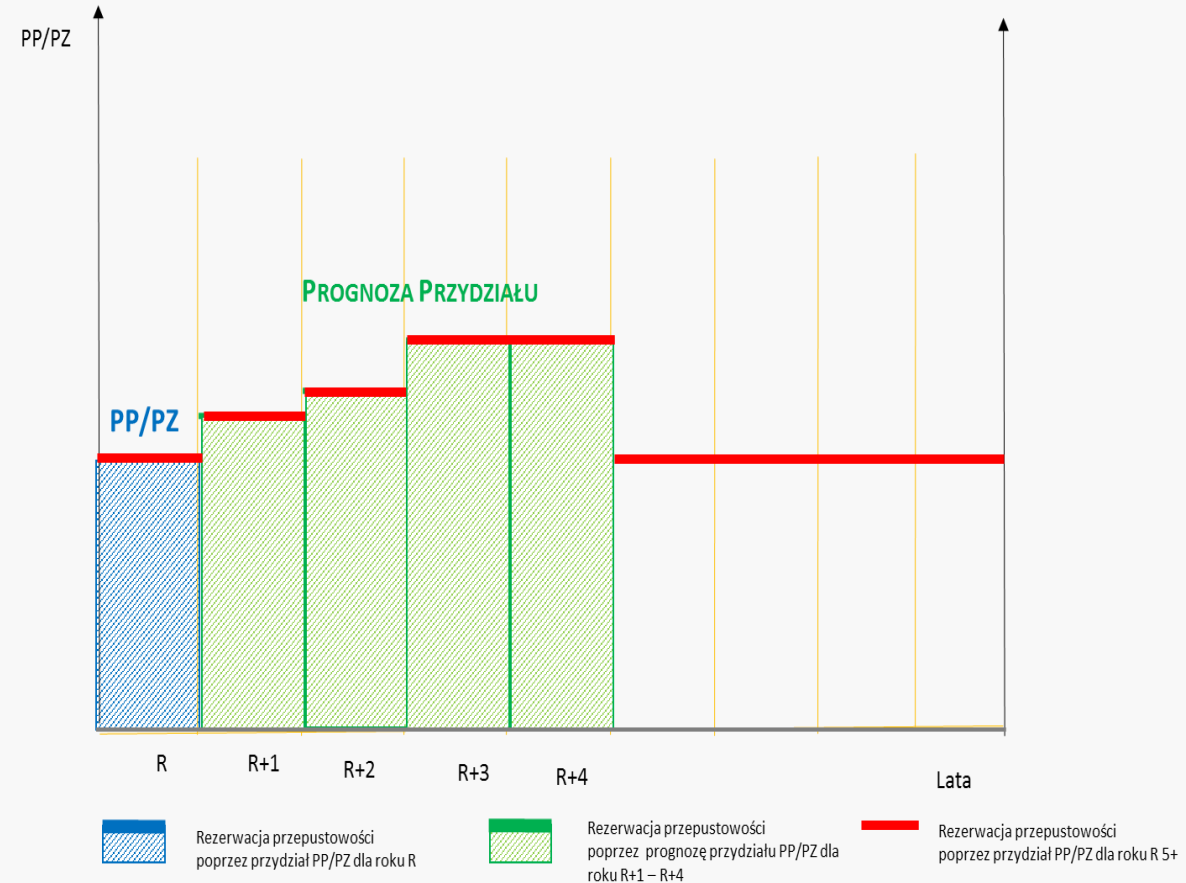
GŁÓWNE ZAŁOŻENIA DLA NOWYCH ROZWIĄZAŃ DOT. REZERWACJI PRZEPUSTOWOŚCI

- **Prognoza przydziału przepustowości** może być przydzielona na wniosek i na rzecz **OSM, OSD, OIR lub podmiotu eksploatującego instalację przyłączoną w danym punkcie** (w tym Odbiorcy końcowego)
- Możliwość rezerwacji przepustowości w oparciu o prognozę przydziału na okres dłuższy niż rok – łącznie na **5 lat**
- Możliwość zwiększenia prognozy przydziału w poszczególnych latach **zgodnie z technicznymi możliwościami sieci przesyłowej**
- Możliwość **niedotrzymania** prognozy przydziału w granicach 5% na dany rok **bez konsekwencji finansowych** -> za obniżenie prognozy przydziału powyżej 5% na dany rok, przewiduje się **opłatę za niedotrzymanie prognozy**

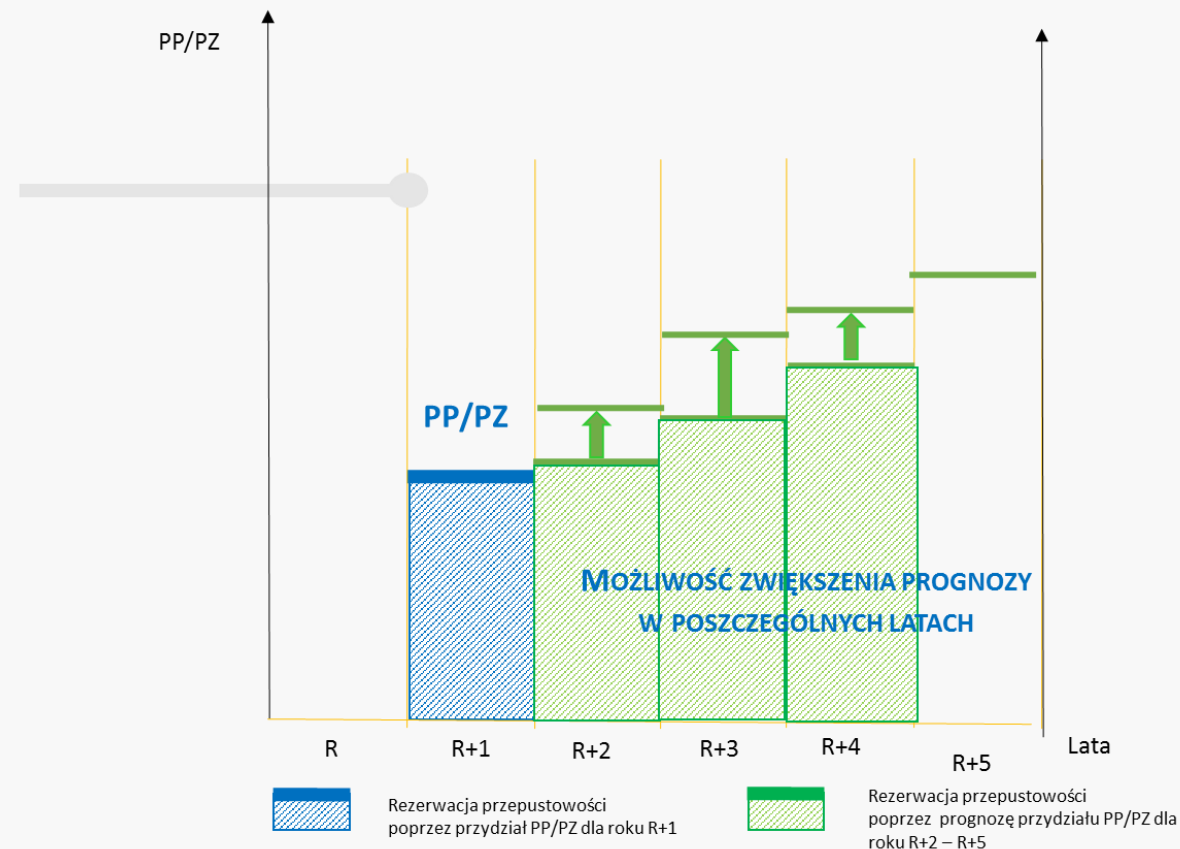
REZERWACJA PRZEPUSTOWOŚCI

- OSP zobowiązany jest do przydzielenia przepustowości (mocy umownej) Użytkownikowi Sieci w granicach prognozy przepustowości zatwierdzonej dla danego punktu
- W przypadku braku prognozy przydziału, OSP przydzieli PP, PP/PZ zgodnie z technicznymi możliwościami systemu przesyłowego z uwzględnieniem obowiązujących OSP zobowiązań kontraktowych

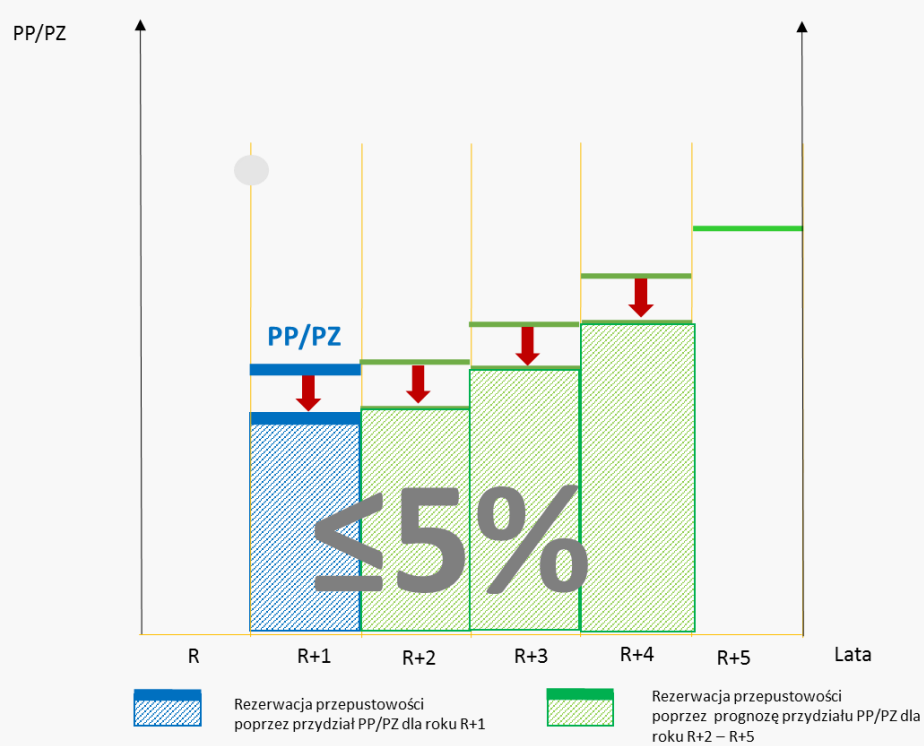

ZMIANA PRZYDZIAŁU PROGNOZY PRZEPUSTOWOŚCI-> ZWIĘKSZENIE

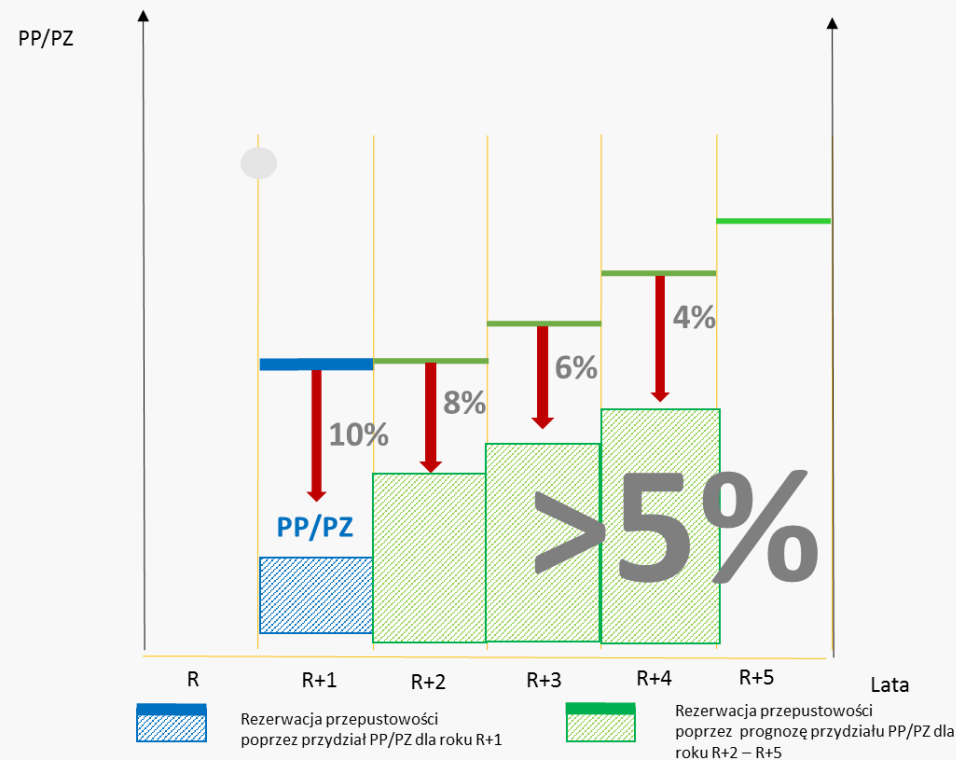
- Zwiększenie następuje zgodnie z technicznymi możliwościami systemu przesyłowego z uwzględnieniem obowiązujących OSP zobowiązań kontraktowych
- OSP przydzieli prognozę PP
 - na zasadach ciągłych zgodnie z wnioskiem lub
 - na zasadach przerywanych lub
 - odmówi przydzielenia dodatkowej prognozy PP

ZMIANA PRZYDZIAŁU PROGNOZY PRZEPUSTOWOŚCI -> ZMNIEJSZENIE PROGNOZY, „NIEDOTRZYMANIE” PROGNOZY

- Możliwość niedotrzymania prognozy przydziału w granicach 5% na dany kwartał bez konsekwencji finansowych

- Za obniżenie prognozy przydziału powyżej 5% na dany kwartał pobierana jest opłata za niedotrzymanie prognozy

KTO I DLA JAKICH PUNKTÓW MOŻE WNIOSKOWAĆ O PRZYDZIAŁ PROGNOZY

Prawo do złożenia wniosku o zatwierdzenie prognozy przepustowości dla lat gazowych od R+2 do R+5 otrzymują:

- **Operator Systemu Magazynowania** (OSM), odpowiednio dla Międzysystemowych Fizycznych Punktów Wejścia/Wyjścia z systemu przesyłowego na połączeniach z instalacjami magazynowymi (MFPWEOSM/ MFPWYOSM)
- **Operator Systemu Dystrybucyjnego** (OSD), odpowiednio dla Międzysystemowych Fizycznych Punktów Wejścia/Wyjścia z systemu przesyłowego na połączeniach z systemami dystrybucyjnymi (MFPWEOSD/ MFPWYOSD)
- **Operator Instalacji Regazyfikacji** (OIR) odpowiednio dla Fizycznych Punktów Wejścia do systemu przesyłowego na połączeniach z terminalem LNG (FPWEOIR)
- **Podmiot eksploatujący instalację** przyłączoną w danym punkcie (w tym Odbiorca końcowy) odpowiednio dla:
 - Fizycznych Punktów Wejścia do systemu przesyłowego na połączeniach
 - ze **złożami krajowymi** paliwa gazowego (FPWEŹDO),
 - z **mieszalniami** gazu ziemnego (FPWEM),
 - z **odazotowniami** gazu ziemnego (FPWEOA) oraz dla
 - Fizycznych Punktów Wyjścia do systemu przesyłowego na połączeniach
 - z instalacją **Odbiorcy końcowego** przyłączoną do systemu przesyłowego (FPWYOK),
 - z **mieszalniami** gazu ziemnego (FPWYM)
 - z **odazotowniami** gazu ziemnego (FPWYOA)

TERMINY I SPOSÓB SKŁADANIA WNIOSKÓW DOT. PRYZDZIAŁU PROGNOZY PRZEPUSTOWOŚCI

- Wniosek o prognozę przydziału, zmianę (zwiększenie/ zmniejszenie) prognozy przydziału jest rozpatrywany w ramach procedury udostępnienia przepustowości tj. **w okresie od 20 kwietnia do 10 maja** (co roku, dla produktów dotyczących lat (lub kwartałów) gazowych następujących po roku gazowym, w którym przeprowadzana jest procedura)
- Wniosek o prognozę przydziału może być rozpatrywany wraz z wnioskiem o pierwszy przydział przepustowości (PP) dla danego punktu składany po realizacji umowy o przyłączenie

NIEZBĘDNE UMOWY/POROZUMIENIA

Złożenie wniosku oraz przydział prognozy przepustowości możliwe będą po zawarciu MUP/Porozumienia

Międzyoperatorska umowa przesyłowa (MUP), w tym w załączniki techniczne do MUP.

- Operator Systemu Magazynowania (OSM) → pkt 3.9.3 IRiESP
- Operator Systemu Dystrybucyjnego (OSD) → pkt 3.9.2 IRiESP

Porozumienie

- Operator Instalacji Regazyfikacji (OIR) → pkt 3.8.11 IRiESP
- Operator fizycznego punktu wejścia ze źródła krajowego → pkt 3.8.12 IRiESP
- Operatorzy punktów rozliczeniowych (OPR), **Odbiorcy**, w tym z przedsiębiorstwa energetyczne eksploatujące sieci niebędące OSD → pkt 3.10 IRiESP

Aktualne zapisy MUP – załączników do MUP/Porozumień muszą być rozszerzone o zasady rezerwacji przepustowości na podstawie prognozy przepustowości, oraz zatwierdzone prognozy przepustowości

Odmowa zawarcia Porozumienia/ zmiany załączników jest równoznaczna z rezygnacją z możliwości występowania do OSP o zatwierdzenie prognozy przepustowości

ZAPASY OBOWIĄZKOWE

PODSTAWY PRAWNE

- **Ustawa** z dnia 16 lutego 2007 r. o **zapasach** ropy naftowej, produktów naftowych i **gazu ziemnego** oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (ost. zmiana 7 lipca 2017).
- **ROZPORZĄDZENIE** PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) **2017/1938** z dnia 25 października 2017 r. **dotyczące środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego** i uchylające rozporządzenie (UE) nr 994/2010

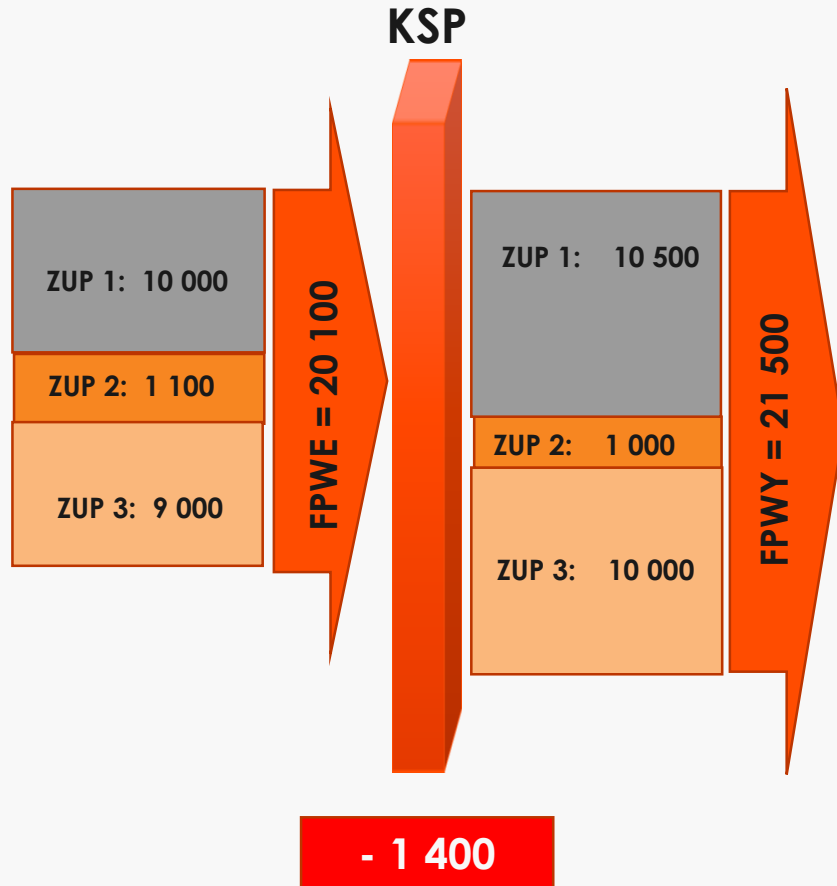
ZAPASY OBOWIĄZKOWE

WARUNKI URUCHOMIENIA DOSTAW

- **Zagrożenie bezpieczeństwa dostaw** (Ustawa o Zapasach)
 - wystąpienie zakłóceń w dostawach gazu ziemnego
 - nieprzewidziany wzrost jego zużycia
 - gwałtowne, nieprzewidziane uszkodzenie lub zniszczenie urządzeń, instalacji lub sieci
- **Stan kryzysowy nadzwyczajny** (wg Rozporządzenia SoS KE)
 - Uruchomienie nierynkowego środka po stronie podaży
 - Powiadomienie KE
- **Zgoda Ministra Energii**
- **Polecenie uruchomienia zapasu** wydane przez OSP

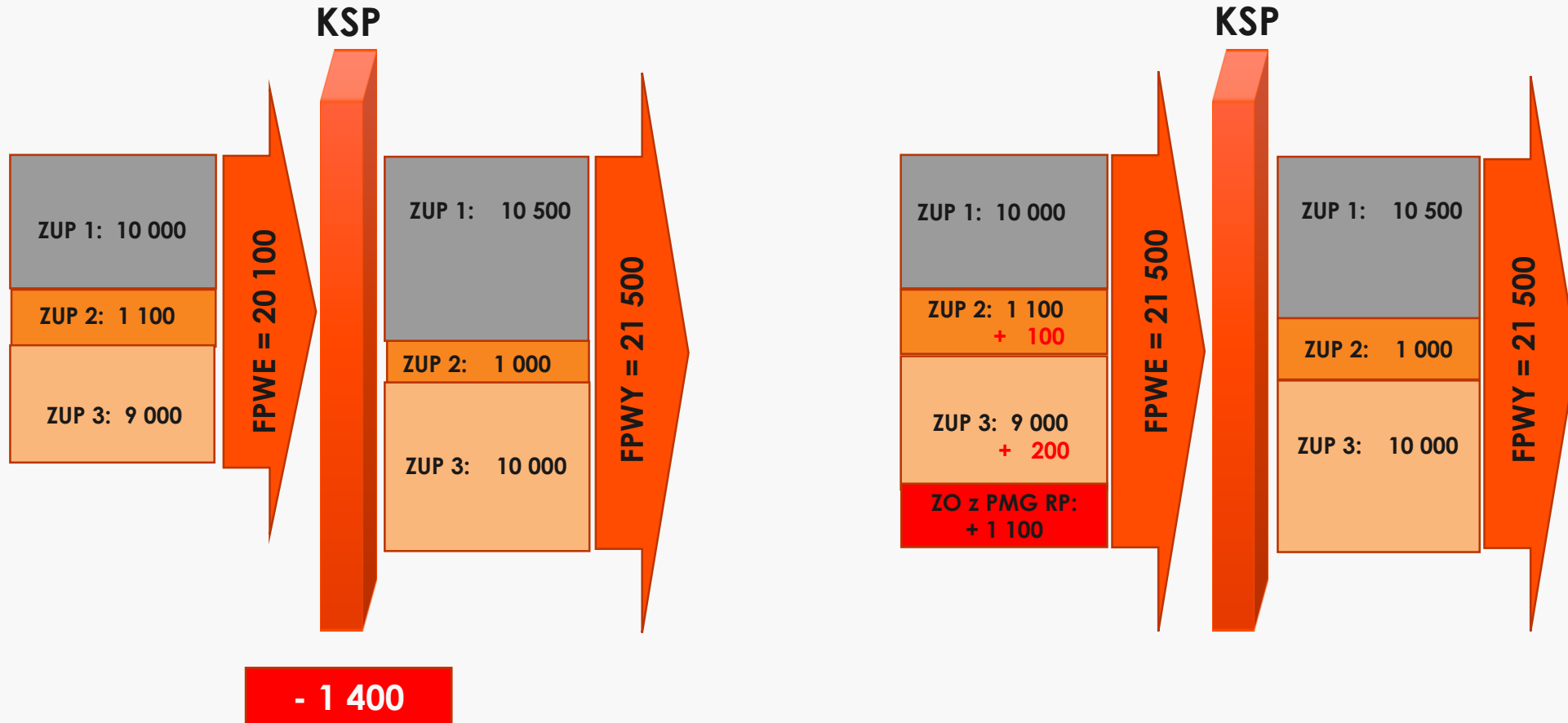
WYKORZYSTANIE ZAPASU OBOWIĄZKOWEGO

- Nierynkowy środek po stronie podaży – zwiększenie dostaw do systemu
- Wykorzystywany jako działanie bilansujące

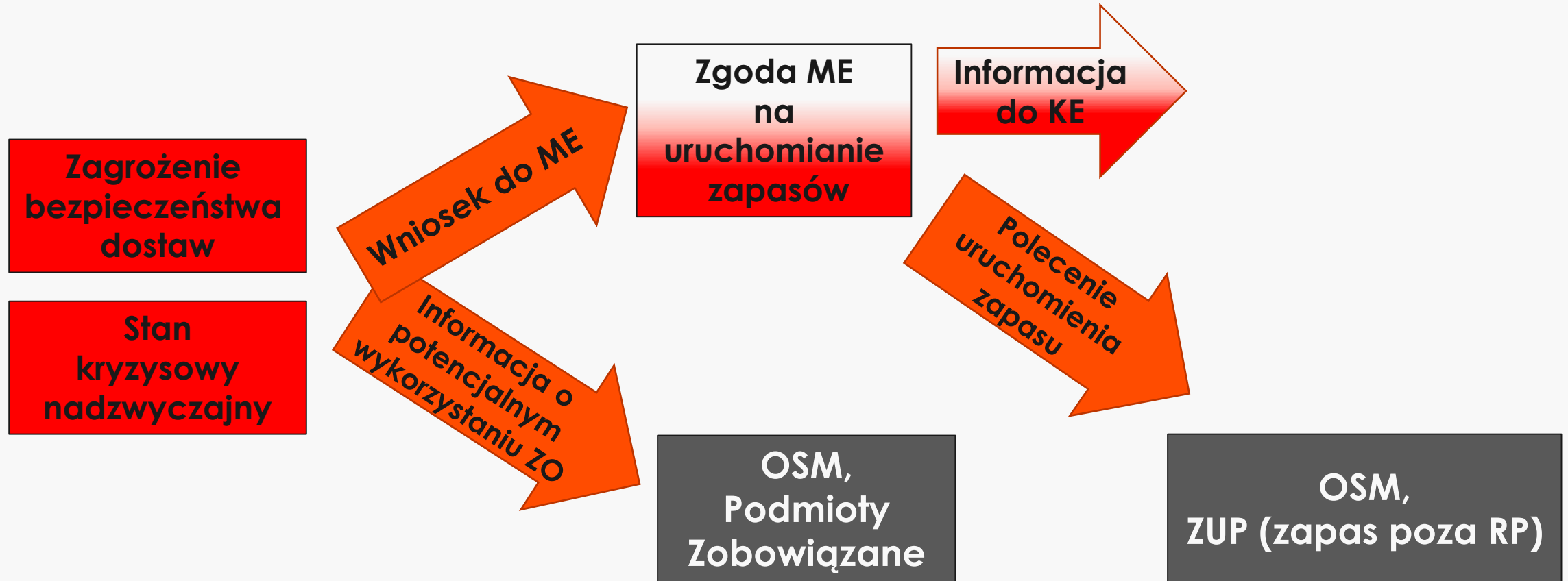

WYKORZYSTANIE ZAPASU OBOWIĄZKOWEGO

- Nierynkowy środek po stronie podaży – zwiększenie dostaw do systemu
- Wykorzystywany jako działanie bilansujące

PROCEDURA POPRZEDZAJĄCA URUCHOMIENIE ZAPASÓW OBOWIĄZKOWYCH

URUCHOMIENIE ZAPASÓW OBOWIĄZKOWYCH

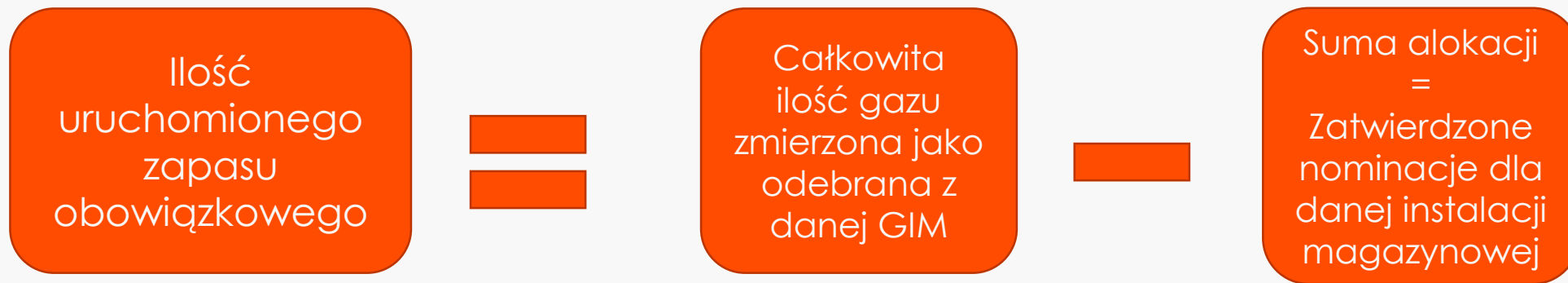
Zmiany zasad funkcjonowania OSP, OSM i ZUP

- **Decyzja o uruchamianiu zapasów określana dla każdej kolejnej doby**
- Dla doby, w której uruchomiony zapas:
 - Cała zdolność techniczna odbioru z PMG w dyspozycji OSP
 - Zawieszone konto operatorskie z OSM
 - Zawieszone jest obowiązywanie NC BAL
 - Rozliczenie niezbilansowania po CSRБ
 - **CSRБ określane wg TGEgasID dla danej doby gazowej**
 - Część ujemnego niezbilansowania rozliczane jako wykorzystanie uruchomionych zapasów
 - Neutralność bilansowania rozliczana wg zasad określonych w IRiESP

URUCHOMIENIE ZAPASÓW OBOWIĄZKOWYCH

Określenie ilości uruchomionego zapasu utrzymywanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

- Dla dób gazowych, w których został uruchomiony zapas obowiązkowy zawiesza się funkcjonowanie pomiędzy OSP a OSM konta operatorskiego
- Całkowita ilość uruchomionego zapasu określana jest jako różnica pomiędzy sumą nominacji a całkowitą ilością dostarczoną z danego GIM

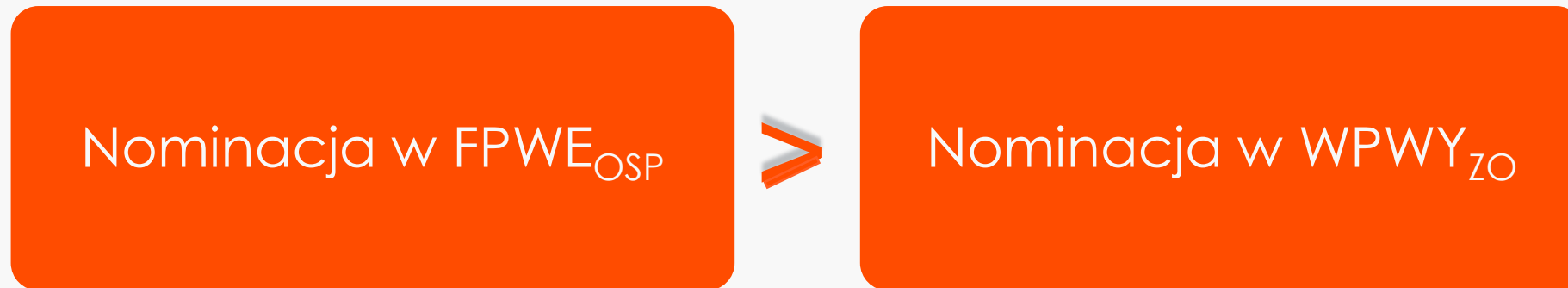

- Podziału na poszczególne Podmioty Zobowiązane dokonuje OSM proporcjonalnie do ilości zapasów zgromadzonych w danym GIM

URUCHOMIENIE ZAPASÓW OBOWIĄZKOWYCH

Określenie ilości uruchomionego zapasu utrzymywanego poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

- Realizacja określana jest na podstawie Nominacji dla WPWYzo
- Nominacja dla WPWYzo nie może być większa niż Nominacja dla FPWEosp dedykowanego dla dostawy zapasu obowiązkowego
 - Niespełnienie tego warunku powoduje redukcję Nominacji dla WPWYzo

- Dla WPWYzo alokacja jest równa zatwierdzonej nominacji
 - wartość uwzględniana w bilansie ZUP
 - Ilość podstawą do rozliczeń za uruchomiony zapas
- Ilości dostarczone bezpośrednio do OSD rozliczane są na podstawie informacji z OSD

LEGALIZACJA - NADZÓR METROLOGICZNY

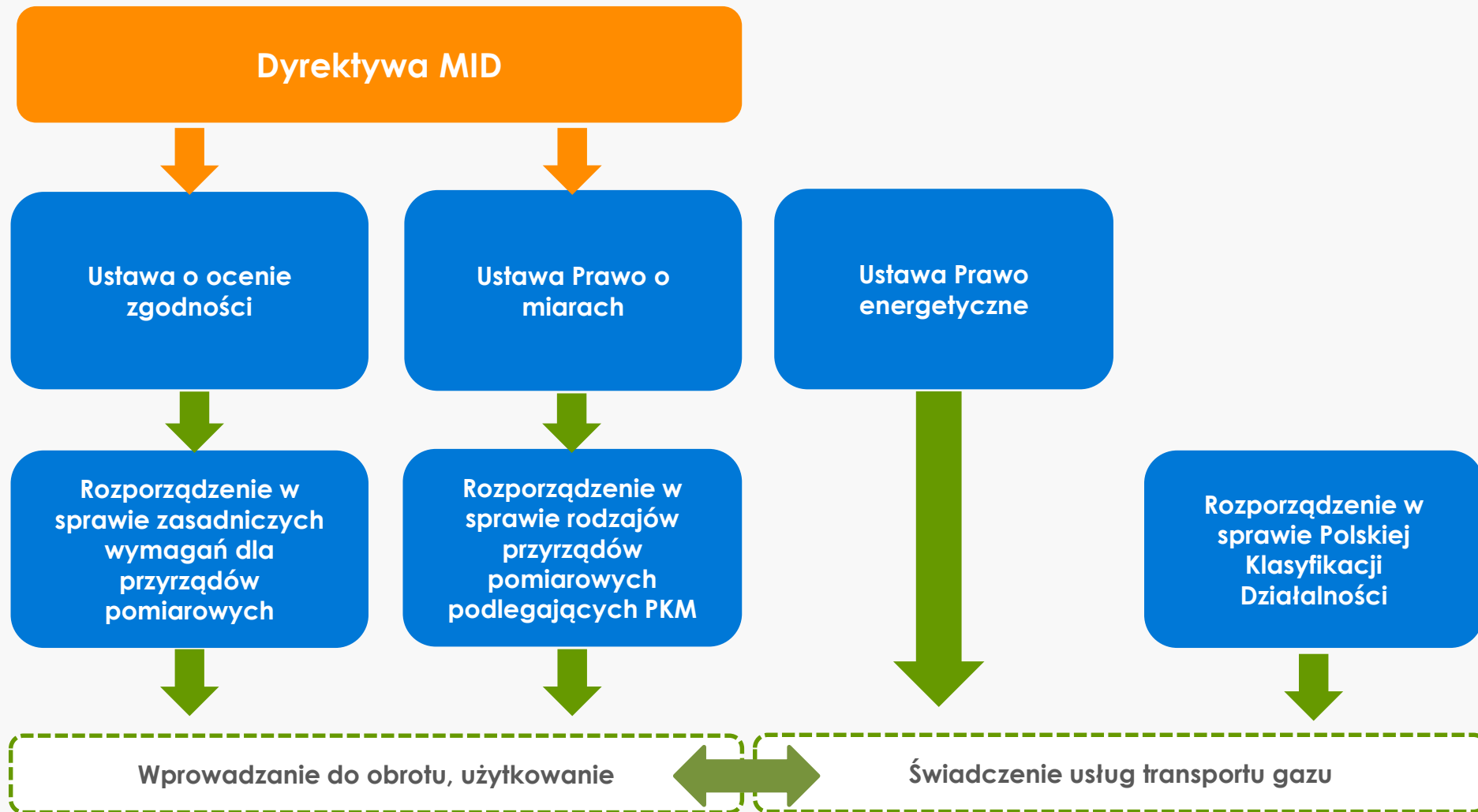
Nowelizacja „Rozporządzenia w sprawie rodzajów przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej oraz zakresu tej kontroli”
zwalnia z obowiązku legalizacji większość posiadanych gazomierzy rozliczeniowych

Nadzór metrologiczny nad gazomierzami będzie obowiązkiem OSP/OSD

Nowe prawo stwarza **konieczność dostosowania regulacji**
– nowe zapisy w IRiESP

Wzorcowanie gazem ziemnym, **przy ciśnieniu zbliżonym do roboczego**, będzie mogło być prowadzone m.in. przez LWG w Hołowczycach

NADZÓR METROLOGICZNY – OBECNY STAN PRAWNY

ZASTOSOWANIA I ZAKRESY POMIAROWE GAZOMIERZY

6 – 25 000 m³/h

10 – 150 000 m³/h

NADZÓR METROLOGICZNY

KONTROLA METROLOGICZNA GAZOMIERZY ROZLICZENIOWYCH

Gazomierze
miechowe
(800 sztuk)
również
podlegają
LEGALIZACJI

Legalizacja

MOP $\leq 0,5$ MPa, $Q_{max} \leq 100$ m³/h

5 %

Nadzór metrologiczny (Wzorcowanie)

$Q_{max} > 100$ m³/h

95 %

MOP $\leq 0,5$ MPa,

Wzorcowanie powietrzem przy ciśnieniu atmosferycznym lub gazem ziemnym przy ciśnieniu zbliżonym do roboczego:

- gazomierze turbinowe
- gazomierze ultradźwiękowe
- gazomierze rotorowe*

60%

MOP $> 0,5$ MPa

Wzorcowanie gazem ziemnym przy ciśnieniu zbliżonym do roboczego:

- gazomierze turbinowe
- gazomierze ultradźwiękowe

40%

Podmioty świadczące usługi w zakresie wzorcowania powietrzem:

- CLPB PGNiG S.A.
- COMMON S.A.
- INTERGAZ SP Z O.O.

Podmioty świadczące usługi w zakresie wzorcowania gazem ziemnym:

- LWG Hołowczyce (Polska)
- PIGSAR (Niemcy)
- FORCE TECHNOLOGY (Dania)

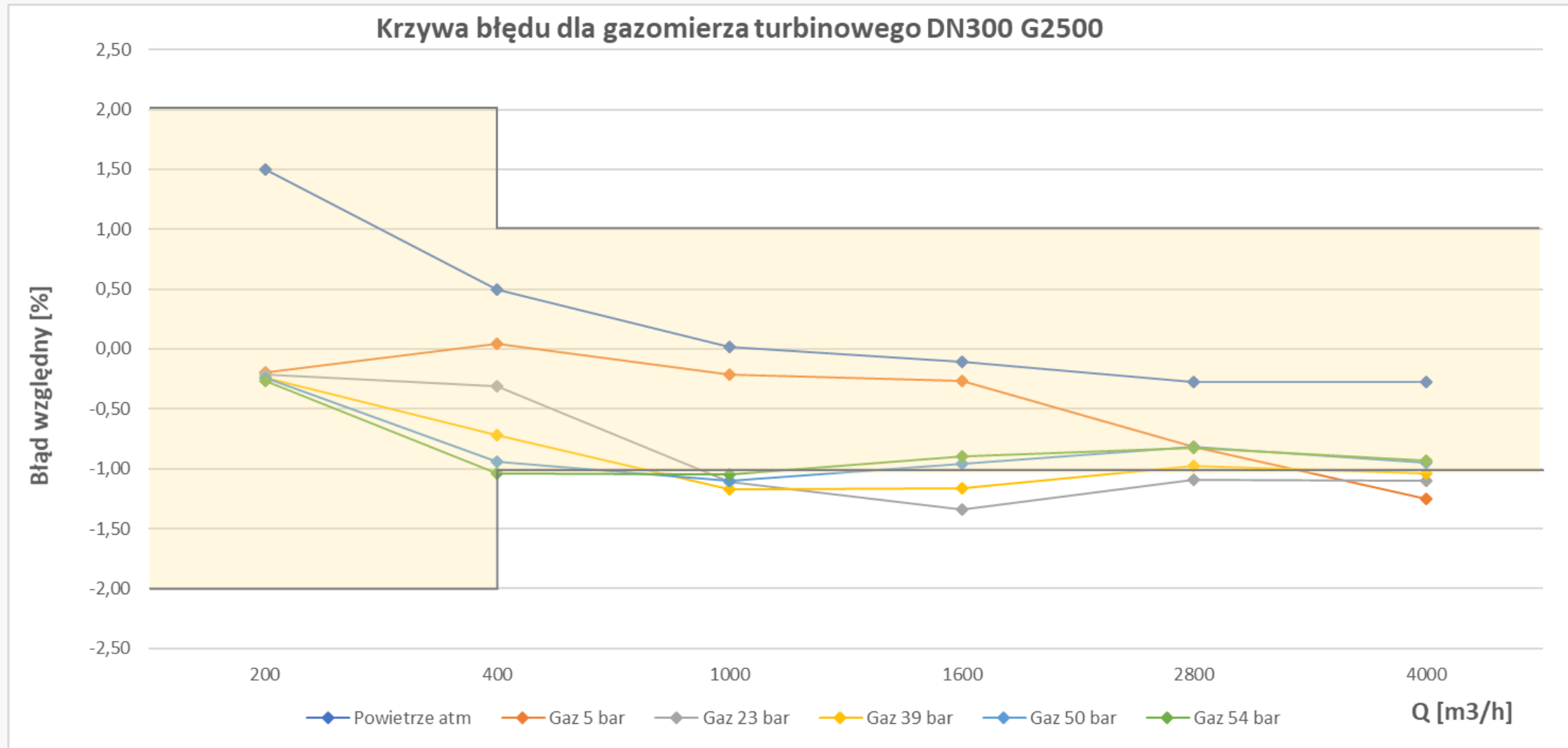
Podmioty świadczące usługi w zakresie wzorcowania gazem ziemnym:

- LWG Hołowczyce (Polska)
- PIGSAR (Niemcy)
- FORCE TECHNOLOGY (Dania)
- EUROLOOP (Holandia)
- TRANSCANADA (Kanada)

LABORATORIUM WZORCOWANIA GAZOMIERZY W GAZ-SYSTEM

- Zakres ciśnień:
 - od 3,5 do 45 bar w obiegu zamkniętym
 - do 55 bar w obiegu otwartym
- Strumień objętości:
 - od 5 do 4 000 m³/h w obiegu zamkniętym
 - do 6 500 m³/h w obiegu otwartym
- Stabilność temperatury gazu w obiegu zamkniętym na poziomie 0.1 K
- Wzorcowanie gazomierzy od DN 50 do DN 400

DLACZEGO WZORCOWANIE GAZOMIERZY NA WYSOKIM CIŚNIENIU W LWG?

EFEKTY ZMIAN IRIESP DLA UCZESTNIKÓW RYNKU

- Wydłużenie horyzontu rezerwacji przepustowości
- Uregulowanie zasad wykorzystywania zapasów obowiązkowych
- Brak tolerancji niezbilansowania – zwiększenie roli RDB
- Poprawa jakości alokacji operatywnych
- Lw nowym obszarem rynkowym na TGE
- Zmiana w nadzorze metrologicznym

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

